

خانه و مدرسه

منصوره رحماندوست*

معنا و مفهوم پیوند بدون توجه به معنای تربیت قابل فهم نیست. تربیت، مقوله‌ای بسیار مهم و چندبعدی است که با عوامل و زمینه‌های گوناگون ارتباط دارد.

بدون شناخت عوامل موثر در تربیت و بدون همسویی آنها با یکدیگر نمی‌توان به پرورش کودکان و نوجوانان سالم و پویا مبادرت کرد.

بررسی و تحلیل عوامل یاد شده به فرصت و زمان بیشتری محتاج است، اما «ارتباط خانه و مدرسه» به عنوان یکی از زمینه‌های تاثیرگذار در شخصیت فرزندان در این نوشتار کوتاه بررسی می‌شود.

ارتباط خانه و مدرسه به قصد ایجاد هماهنگی در فعالیت‌های تربیتی این دو نهاد شکل می‌گیرد و کارایی و تاثیر مثبت آن پویایی و تعادل، به این ارتباط بستگی دارد.

مفهوم پیوند نیز دقیقا با این ارتباط پویا آشکار می‌گردد. پیوند به ارتباطی گفته می‌شود که هر یک از طرفین ارتباط، به رشد و اثربخشی یکدیگر کمک کنند. پس هر نوع ارتباط پیوند نیست، بلکه ارتباط اثربخش پیوند نامیده می‌شود.

انجمن اولیا و مربیان در تحکیم و تقویت این پیوند، نقش موثری می‌تواند ایفا کند. آگاه‌سازی خانه و مدرسه نسبت به وظایف خطیرشان در تعلیم و تربیت، آموزش اصول و قواعد ارتباط خانه و مدرسه و رفع موانع ارتباط موثر از جمله اقداماتی است که از سوی انجمن اولیا و مربیان قابل انجام و پیگیری است. ناگفته نماند که پیوند خانه و مدرسه صرفا از طریق اقدامات فوقانی ضوابط اداری حاصل نمی‌شود. این مقوله بیش از آنچه بیرونی باشد درونی است یعنی نگرش‌ها، طرز تفکر و باورها باید با یکدیگر پیوند بخورد.

اگر پیوند به یک تمایل و باور درونی از طرف خانه و مدرسه تبدیل نشود، اقدامات رسمی و بخشنامه‌ای نمی‌تواند موثر باشد، بنابراین تقویت پیوند یک موضوع اساسی و چندبعدی است که به شرایط مناسب و مساعد بیرون و درون احتیاج دارد. به همین دلیل هم والدین باید برای این مهم بکوشند و هم مربیان و مدیران تلاش نمایند و هم مسوولان انجمن، برنامه‌های لازم را طراحی و اجرا کنند.

ابعاد پیوند

پیوند مانند منشوری است که جنبه‌های گوناگون دارد. بی‌توجهی یا کم‌توجهی به بعضی از ابعاد پیوند از تاثیر آن می‌کاهد و ارتباط خانه و مدرسه را سست می‌کند.

پیوند، یک مقوله انسانی است و هر آنچه در انسان هست در روابط او با دیگران نیز باید جلوه‌گر شود.

پیوند اجتماعی

هر یک از دو نهاد خانه و مدرسه یک گروه اجتماعی نیز محسوب می‌شوند؛ یعنی هر کدام، اعضای معین، روابط و ویژگی‌های خاص خود را دارد. خانواده‌ها باید ماهیت «مدرسه» را بشناسند و مدرسه نیز ماهیت «خانواده» را بخوبی دریابد. باید توجه داشته باشیم که روابط خانواده عمدتاً جنبه عاطفی دارد و روابط مدرسه بیشتر اداری و عقلانی است. نزدیکی و ارتباط موثر این «دو گروه» باعث می‌شود روابط عقلانی و قانونی مدرسه جنبه انسانی و لطیف پیدا کند و روابط سیال و غیررسمی خانواده وضع عقلانی و منضبط داشته باشد.

بنابر این مدیران و مربیان و والدین با تعامل اجتماعی می‌توانند یک فضای مناسب اجتماعی ایجاد کنند.

پیوند عاطفی

عواطف در روابط انسان‌ها و به تبع آن در روابط خانه و مدرسه عامل تاثیرگذاری است. افراد نیاز دارند در مواجهه با دیگران چهره‌ای گشاده، تکریمی انسانی و رفتاری ملایم احساس کنند.

لذا هر دو طرف باید بکوشند در گفتار و کردار خود، اصول اخلاقی را مراعات کنند و عواطف و اعتماد را بین خود حاکم گردانند.

اگر پیوند عاطفی حاصل نشود، پیوند اجتماعی وضع مطلوب نخواهد داشت.

پیوند اقتصادی

مدرسه به عنوان یک موسسه آموزشی و پرورشی به توان مالی نیاز دارد، هر چند امور اقتصادی در تعلیم و تربیت، هدف و محور نیست، ولی توان اقتصادی، شرط لازم موفقیت در دستیابی به اهداف تربیتی است. پیوند اقتصادی خانواده و مدرسه از موارد مبهم و مساله‌دار ارتباط خانه و مدرسه است؛ از طرفی، ضرورت کمک به توان اقتصادی مدرسه را نمی‌توان انکار کرد و از طرف دیگر، نمی‌توان والدین را برای کمک مادی مجبور کرد.

موضعگیری مناسب آن است که والدین با آگاهی کامل از برنامه‌های تربیتی مدرسه و در حد توان خود و با اختیار و آگاهی کامل به مدرسه یاری رسانند.

*مشاور رئیس سازمان مرکزی انجمن اولیا و مربیان